

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO

Viite: Valtioneuvoston kirjelmä U 33/2026 vp eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 28. yhtiöoikeudellisesta kehyksestä (EU Inc.)

Suuri valiokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriön lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 28. yhtiöoikeudellisesta kehyksestä (EU Inc.)

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa lausuntonaan, että se on osallistunut kirjelmän valmisteluun erityisesti siltä osin kuin se koskee EU-osakeyhtiön rekisteröintimenettelyjä ja kannattaa valtioneuvoston kantaa.

Asetusehdotuksessa viitataan rekisteröintimenettelyjen osalta monin paikoin yhtiöoikeusdirektiivissä (EU) 2017/1132 säädettyyn, jota Suomessa sovelletaan osakeyhtiöön. Ehdotuksen rekisteröintimenettelyillä on tarkoitettu olevan erityinen merkitys startup- ja scaleup-yritysten nopean perustamisen ja rajat ylittävän kasvun kannalta. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota seuraaviin seikkoihin:

Keskitetty EU:n käyttöliittymä

Asetusehdotuksen (15 artikla) mukaan komissio perustaisi keskitetyn EU-keskuskäyttöliittymän, jonka kautta EU-osakeyhtiötä koskevat kaupparekisteri-ilmoitukset olisi mahdollista antaa. Tämän lisäksi ilmoitus olisi mahdollista antaa kansallisen keskuskäyttöliittymän kautta, joka Suomessa on yritys- ja yhteisötietojärjestelmä YTJ. Jotta EU-keskuskäyttöliittymästä olisi lisäarvoa, tulisi sen mahdollistaa sujuva asiointi. Tällä on katsottava olevan merkitystä erityisesti laajentumishaluisille kasvuyrityksille rajat ylittävissä tilanteissa.

EU-keskuskäyttöliittymän toiminta on vielä jossain määrin epäselvää. Asetusehdotuksessa (20 artikla) muun muassa edellytetään, että rekisteröintivaltion yritysrekisterin tulee vaihtaa tietoja viranomaisen kanssa, joka antaa verotunnisteen (TIN) ja arvonlisäverotunnisteen. Epäselvää on se, kuinka kansalliset eroavaisuudet huomioidaan verorekisteröintien osalta 13 artiklassa tarkoitettussa yhdenmukaisessa perustamisilmoitus-

lomakkeessa. On huomattava, että Suomessa yritys- ja yhteisötietojärjestelmässä yhtiötä rekisteröitäväksi ilmoitettaessa ilmoitetaan Verohallinnolle ALV-rekisteröinnin lisäksi tiedot esimerkiksi ennakkoperintä- ja työnantajarekisteröintiä varten. Yhden luukun periaate vähentää yritysten hallinnollista taakkaa, mikä on erityisen tärkeää alkuvaiheen ja kasvuvaiheen yrityksille.

Epäselvää on myös se, mitä ehdotuksen 34 artiklassa tarkoitetaan sillä, että komissio kehittäisi keskitettyä EU:n käyttöliittymää edelleen EU-osakeyhtiöitä koskevaksi digitaaliseksi keskusrekisteriksi. Kysymys on myös siitä, mikä olisi tämän keskusrekisterin suhde kansallisiin yritysrekistereihin, koska ehdotus kuitenkin perustuu siihen, että ilmoitukset käsitellään rekisteröintivaltiossa.

Kaupparekisteri-ilmoituksen enimmäismaksu ja -käsittelyaika

Asetusehdotuksen 16 artiklassa säädetään nopeutetusta käsittelystä perustettaessa EU-osakeyhtiö EU:n keskus käyttöliittymän kautta mallipohjia käyttäen. Yhdenmukaisten mallien ja lomakkeiden toimivuus on keskeistä, jotta rekisteröintimenettely aidosti nopeutuisi ja yksinkertaistuisi. Tälläkin on katsottava olevan erityistä merkitystä rajat ylittävää kasvua tavoitteleville yrityksille. Mallipohjia käyttäen tehdyn ilmoituksen enimmäismaksu olisi 100 euroa ja ilmoitus tulisi käsitellä 48 tunnissa. Muut perustamisilmoitukset tulisi käsitellä viidessä arkipäivässä (*working days*). Artiklassa enimmäismaksusta ja -käsittelyajasta säädettyä sovellettaisiin myös kansallisen käyttöliittymän kautta tehtyyn vastaavaan perustamisilmoitukseen (18 artiklan 2 kohta) samoin kuin muutosilmoitukseen (27 artiklan 3 kohta).

Patentti- ja rekisterihallitus on nettobudjetoitu viranomainen, jolloin käsittelymaksujen tulisi kattaa suoritteista, kuten ilmoitusten käsittelystä aiheutuvat kustannukset. Tällä hetkellä EU-osakeyhtiöön lähimmin rinnastuvaksi katsottavan osakeyhtiön perustamisilmoituksen käsittelymaksu ohjatusti mallipohjia käyttäen on 300 euroa ja muutoin 400 euroa. Tähän nähden enimmäismaksuksi ehdotettu 100 euroa on matala siitä riippumatta, ettei tässä vaiheessa pystytä arvioimaan EU-osakeyhtiötä koskevien ilmoitusten käsittelykustannuksia. Enimmäismaksusta ehdotettu poikkeaa myös yhtiöoikeusdirektiivistä säädetystä, jossa sähköisten ilmoitusmenettelyjen enimmäismaksu määräytyy kustannusvastaavuuden perusteella.

Enimmäiskäsittelyaika 48 tuntia poikkeaa sekin yhtiöoikeusdirektiivin lähtökohdasta, jossa käsittelyaikavaatimukset on määritelty pääosin suhteessa arkipäiviin. Tällä hetkellä osakeyhtiön sähköinen perustamisilmoitus tulee käsitellä lainsäädännön mukaan viidessä arkipäivässä. Jotta ilmoitukset voitaisiin käsitellä 48 tunnissa, edellyttäisi se viikonloput ja arkipyhät lisäksi huomioiden käytännössä sitä, että ilmoitusten käsittely on automatisoitu. Tällä hetkellä ei pystytä arvioimaan, onko tämä mahdollista erityisesti huomioiden se, että asetusehdotus edellyttää myös ilmoitusten ennakkovalvontaa. Ylipäätään yhdelle oikeushenkilömuodolle säädetty poikkeuksellisen tiukka määräaikavaatimus on omiaan johtamaan siihen, että resursseja jouduttaisiin keskittämään siihen muiden oikeushenkilömuotojen kustannuksella.

Täytäntöönpanoaika

Asetusehdotuksen 109 artiklan mukaan asetusta sovellettaisiin noin vuoden kuluttua sen julkaisemisesta. Tätä on pidettävä niin kansallisten lainsäädäntömuutostarpeiden kuin teknisen toteutuksen näkökulmasta erittäin tiukkana. On huomattava, että Neuvoston asetus (EY) N:o 2157/2001 eurooppayhtiön säännöistä annettiin lokakuussa 2001 ja asetus tuli voimaan lokakuussa 2004. Neuvoston asetus (EY) N:o 1435/2003 eurooppaosuuskunnan säännöistä taas annettiin heinäkuussa 2003 ja asetusta sovellettiin elokuusta 2006 alkaen. Edellä mainittujen asetusten täytäntöönpanoaika oli siten noin kolme vuotta.

Muita huomioita

Asetusehdotus edellyttää kokonaan uuden oikeushenkilömuodon toteuttamista Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään kaupparekisteriin. Patentti- ja rekisterihallitus on arvioinut järjestelmämuutoksista johtuviksi kustannuksiksi useita miljoonia euroja. Eesitysehdotuksen perusteella ei voitaisi myöskään täysin välttää esimerkiksi osakeyhtiöstä eroavista rekisterimerkinnöistä ja uusista menettelyistä. Tämä liittyy esimerkiksi siihen, että merkinnät olisivat yhteismitallisia ja kieliriippumattomia.

Jyri Oksanen
Erityisasiantuntija